

Các yếu tố tác động đến công tác quản lý, vận hành hệ thống cơ sở dữ liệu về định mức và giá xây dựng

Factors affecting the management and operation of the database system on construction norms and prices

> TS TRẦN VĂN KHÔI¹, THS ĐẶNG XUÂN ĐẠT²

¹Nguyên Phó vụ trưởng Vụ Kinh tế xây dựng, Bộ Xây dựng

²Trung tâm tư vấn kinh tế xây dựng, Bộ Xây dựng

TÓM TẮT

Hệ thống định mức và giá xây dựng có vai trò đặc biệt quan trọng, là công cụ cơ bản trong quản lý đầu tư xây dựng. Việc xây dựng, quản lý hệ thống định mức và giá xây dựng rất phức tạp có liên quan đến nhiều ngành, lĩnh vực đầu tư, liên quan đến nhiều chủ thể quản lý từ Trung ương đến địa phương, hệ thống định mức và giá xây dựng được quản lý sử dụng trong một quá trình dài và thường xuyên biến động thay đổi theo thời gian. Việc xây dựng và quản lý vận hành hệ thống cơ sở dữ liệu (CSDL) về định mức xây dựng, giá xây dựng công trình và chỉ số giá xây dựng sẽ giúp cho việc kiểm soát chi phí đầu tư xây dựng được kịp thời phù hợp với mục tiêu quản lý, phù hợp với mục tiêu yêu cầu của chương trình chuyển đổi số Quốc gia cũng như nhiệm vụ chuyển đổi số của ngành Xây dựng. Quá trình quản lý vận hành hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng chịu tác động của nhiều yếu tố cả chủ quan và khách quan. Bài viết nhằm nhận diện và đánh giá mức độ tác động của các yếu tố này, đánh giá thực trạng việc quản lý vận hành hệ thống CSDL định mức, giá xây dựng và kiến nghị một số nội dung nhằm nâng cao chất lượng quản lý vận hành hệ thống CSDL về định mức xây dựng, giá xây dựng công trình và chỉ số giá xây dựng.

Từ khóa: Cơ sở dữ liệu; định mức và giá xây dựng; các yếu tố tác động.

ABSTRACT

The system of construction norms and prices plays a particularly important role and is a basic tool in construction investment management. The construction and management of the construction norms and prices system is very complex, involving many industries and investment fields, involving many management entities from central to local levels, norms and prices systems. Construction is managed and used over a long process and often fluctuates over time. Building and managing and operating a database system on construction norms and prices will help control construction investment costs to be updated promptly in accordance with management goals and objectives, requirements of the National digital transformation program as well as the digital transformation tasks of the Construction industry. The process of managing and operating the database system on construction norms and prices is influenced by many factors, both subjective and objective. This article aims to identify and evaluate the impact of these factors, evaluate the current status of database system management and operation, construction costs and recommend some contents to improve the quality of database management. Managing and operating the database system on construction norms and prices.

Keywords: Database; construction norms and prices; impact factors.

1. VAI TRÒ VÀ TẦM QUAN TRỌNG CỦA HỆ THỐNG CSDL

Xây dựng hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng là một trong những nhiệm vụ thuộc Đề án 2038 được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt năm 2017 với mục đích góp phần hoàn thiện hệ thống định mức và giá xây dựng từ đó nâng cao hiệu quả đầu tư, tạo thị trường xây dựng minh bạch, chống thất thoát, lãng phí trong đầu tư xây dựng. Trên cơ sở đó, hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng được Bộ Xây dựng

đưa vào kế hoạch chuyển đổi số ngành Xây dựng giai đoạn 2020 - 2025, định hướng đến năm 2030.

Theo quy định tại khoản 1 Điều 28 của Nghị định số 10/2021/NĐ-CP ngày 09/02/2021 của Chính phủ về quản lý chi phí đầu tư xây dựng: Hệ thống CSDL về định mức xây dựng, giá xây dựng công trình và chỉ số giá xây dựng là một bộ phận của hệ thống thông tin, cơ sở dữ liệu quốc gia về hoạt động xây dựng theo Luật Xây dựng. Tại khoản 1 Điều

29 của Nghị định số 10/2021/NĐ-CP ngày 09/02/2021, quy định: Bộ Xây dựng có trách nhiệm xây dựng, quản lý, vận hành và kiểm soát toàn diện hệ thống cơ sở dữ liệu trên phạm vi cả nước.

Hệ thống CSDL về định mức xây dựng, giá xây dựng công trình và chỉ số giá xây dựng là đầu mối kết nối các thông tin, dữ liệu về định mức xây dựng và giá xây dựng do các Bộ, ngành, các địa phương và các tổ chức có liên quan đến hoạt động xây dựng ban hành, công bố góp phần làm minh bạch thông tin trong hoạt động đầu tư xây dựng.

Hệ thống CSDL nhằm tập hợp và khai thác, sử dụng danh mục thông tin, dữ liệu định mức, giá xây dựng và chỉ số giá xây dựng. Khai thác, sử dụng thông tin, dữ liệu định mức, giá xây dựng và chỉ số giá xây dựng do Bộ Xây dựng, các Bộ quản lý công trình xây dựng chuyên ngành, UBND các tỉnh, thành phố và Sở Xây dựng các địa phương ban hành, công bố. Ngoài việc tìm kiếm, tra cứu, tổng hợp, so sánh số liệu, còn có thể sử dụng các phần mềm dùng chung như: Phần mềm lập dự toán, tính toán chỉ số giá xây dựng, tính suất vốn đầu tư để phục vụ công tác lập và quản lý chi phí đầu tư xây dựng. Trên hệ thống, người dùng còn có thể tra cứu các văn bản quy phạm pháp luật trong lĩnh vực quản lý chi phí đầu tư xây dựng; trao đổi thông tin, thảo luận các vấn đề chuyên môn; các đơn vị sản xuất và kinh doanh vật liệu xây dựng, máy và thiết bị xây dựng có thể quảng bá, giới thiệu thông tin về giá và sản phẩm, thiết bị phục vụ cho ngành xây dựng,...

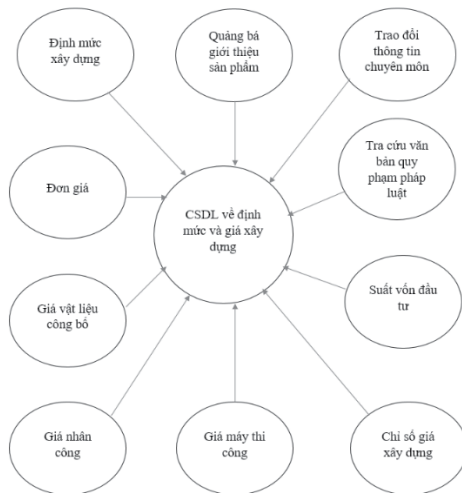
Đây cũng là một trong những hệ thống CSDL tiên phong hướng đến quá trình chuyển đổi số trong công tác quản lý nhà nước của Bộ Xây dựng, là đầu mối kết nối các thông tin, dữ liệu về định mức xây dựng và giá xây dựng do các Bộ, ngành và các địa phương ban hành, công bố, góp phần làm minh bạch thông tin và phòng chống thất thoát, lãng phí ngân sách.

Hệ thống CSDL là kho dữ liệu lớn và là kho dữ liệu về định mức và giá xây dựng tập trung, dùng chung đầu tiên của ngành Xây dựng. Với thông tin dữ liệu được chuẩn hóa, đồng bộ, tập trung và cung cấp miễn phí cùng các phần mềm, tiện ích kèm theo, hệ thống CSDL sẽ là công cụ hữu hiệu góp phần nâng cao chất lượng công tác quản lý chi phí trong hoạt động đầu tư xây dựng.

2. CÁC YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN QUẢN LÝ VẬN HÀNH HỆ THỐNG CSDL VỀ ĐỊNH MỨC XÂY DỰNG, GIÁ XÂY DỰNG CÔNG TRÌNH VÀ CHỈ SỐ GIÁ XÂY DỰNG

2.1 Các nội dung chủ yếu của hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng

Để nâng cao hiệu quả quản lý chi phí đầu tư xây dựng, hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng được xây dựng với các nội dung chủ yếu:

Các nội dung CSDL về định mức và giá xây dựng

2.2 Một số khó khăn trong việc quản lý vận hành CSDL về định mức và giá xây dựng

Do tính phức tạp và khối lượng đồ sộ về CSDL liên quan đến định mức và giá xây dựng trong điều kiện nội dung này mới bắt đầu được triển khai trong thực tế, mặc dù đã đạt được một số kết quả nhất định tuy nhiên việc quản lý vận hành hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng còn bộc lộ một số tồn tại hạn chế, bất cập, dẫn đến hiệu quả chưa thật sự cao, một số Bộ, ngành và địa phương chưa nắm bắt và hiểu rõ về mục đích, ý nghĩa của hệ thống cơ sở dữ liệu dẫn đến chưa tham gia, chưa tích cực cập nhật kịp thời thông tin, dữ liệu cũng như khai thác, sử dụng thông tin dữ liệu và các phần mềm tiện ích của hệ thống để phục vụ công tác chuyên môn về quản lý chi phí đầu tư xây dựng.

Về phía các địa phương, cụ thể là Sở Xây dựng của các tỉnh, thành phố là đơn vị đầu mối chịu trách nhiệm tổng hợp cập nhật thông tin dữ liệu vào hệ thống bước đầu còn gặp khó khăn trong việc ban hành quy định nội bộ về việc quản lý, sử dụng tài khoản của hệ thống CSDL để cập nhật dữ liệu và khai thác thông tin dữ liệu phục vụ công tác chuyên môn của đơn vị. Khó khăn do khối lượng công việc của các cơ quan chuyên môn của địa phương được phân cấp rất lớn, trong khi nguồn lực về biên chế còn nhiều hạn chế gây khó khăn trong việc bố trí nhân sự thực hiện công tác số hóa và cập nhật dữ liệu vào hệ thống.

Về việc bố trí kinh phí tổ chức thực hiện, hiện cơ quan quản lý nhà nước về lĩnh vực công nghệ thông tin chưa ban hành định mức chi phí cho công tác quản lý vận hành và công tác thu thập, tổng hợp, số hóa dữ liệu dẫn đến thiếu cơ sở để các cơ quan, tổ chức lập dự toán kinh phí hàng năm trình cấp có thẩm quyền phê duyệt, làm cơ sở để tổ chức thực hiện việc quản lý vận hành, cập nhật thông tin dữ liệu vào hệ thống.

Về phía đơn vị trực tiếp quản lý vận hành hệ thống, đây là hệ thống mới, với nguồn nhân lực và kinh phí vận hành còn hạn hẹp trong khi khối lượng dữ liệu được cập nhật từ các Bộ, ngành, địa phương trên cả nước vào hệ thống là rất lớn. Bên cạnh đó, các địa phương, đơn vị chưa có nhiều thời và nhân sự chuyên môn cho việc tổng hợp, cập nhật dữ liệu và sử dụng hệ thống dẫn đến công tác hướng dẫn, tập huấn, giải đáp thắc mắc và rà soát, phê duyệt dữ liệu còn tồn khá nhiều thời gian. Với những phát sinh trong quá trình hoạt động của hệ thống cũng cần có thời gian để xử lý.

2.3 Các yếu tố tác động đến quản lý vận hành CSDL về định mức và giá xây dựng

Để xác định các yếu tố tác động đến công tác quản lý vận hành hệ thống về định mức và giá xây dựng nhóm tác giả đã căn cứ vào thực tiễn triển khai hệ thống CSDL trong thời gian vừa qua, phỏng vấn các chuyên gia của Bộ Xây dựng, Cục Kinh tế xây dựng, Viện Kinh tế xây dựng, các chuyên gia của một số bộ chuyên ngành, các cán bộ tham gia cập nhật dữ liệu, sử dụng hệ thống tại các địa phương, đồng thời căn cứ báo cáo, phản hồi của Sở Xây dựng các địa phương, các bộ quản lý công trình xây dựng chuyên ngành và các đơn vị tư vấn,... Kết quả đã chỉ ra được các yếu tố tác động và được sắp xếp theo mức độ tác động đến quá trình quản lý vận hành cơ sở dữ liệu và giá xây dựng bao gồm: (xem bảng 1)

Như vậy kết quả đánh giá các yếu tố tác động đến công tác quản lý vận hành hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng cho thấy, có rất nhiều yếu tố tác động đến chất lượng quản lý vận hành hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng trong đó có một số yếu tố tác động rất mạnh là: Kinh phí xây dựng, quản lý vận hành hệ thống CSDL tại Bộ Xây dựng; Kinh phí cho công tác tổng hợp, số hóa, cập nhật dữ liệu vào hệ thống CSDL tại các địa phương và các Bộ chuyên ngành; Số lượng nguồn nhân lực thực hiện quản lý vận hành CSDL; Năng lực của cán bộ tham gia quản lý vận hành CSDL; Tính phức tạp

Bảng 1

TT	Yếu tố tác động	Mức độ tác động
1	Kinh phí xây dựng, quản lý vận hành hệ thống CSDL tại Bộ Xây dựng	Rất mạnh
2	Kinh phí cho công tác tổng hợp, số hoá, cập nhật dữ liệu vào hệ thống CSDL tại các địa phương và các Bộ chuyên ngành	Rất mạnh
3	Số lượng nguồn nhân lực thực hiện quản lý vận hành CSDL	Rất mạnh
4	Năng lực của cán bộ tham gia quản lý vận hành CSDL	Rất mạnh
5	Tính phức tạp của cấu trúc dữ liệu định mức và giá xây dựng	Rất mạnh
6	Sự thay đổi của cơ chế chính sách về quản lý chi phí đầu tư xây dựng	Mạnh
7	Trang thiết bị phục vụ quản lý vận hành CSDL	Mạnh
8	Chất lượng hệ thống phần mềm quản lý CSDL	Mạnh
9	Sự thay đổi của công nghệ xây dựng và biến động giá xây dựng	Mạnh
10	Các chế tài về xây dựng, quản lý và khai thác hệ thống CSDL	Rất mạnh
11	Sự quan tâm chỉ đạo điều hành của lãnh đạo Bộ, ngành và địa phương về hệ thống CSDL	Mạnh
12	Sự phối hợp giữa Cục Kinh tế xây dựng với Sở Xây dựng địa phương và các bộ chuyên ngành	Mạnh
13	Trách nhiệm cung cấp thông tin dữ liệu về định mức và giá xây dựng của các địa phương, bộ chuyên ngành	Rất mạnh

của cấu trúc dữ liệu định mức và giá xây dựng; Các chế tài về xây dựng, quản lý và khai thác hệ thống CSDL; Trách nhiệm cung cấp thông tin dữ liệu về định mức và giá xây dựng của các địa phương, bộ chuyên ngành. Đây chính là những nguyên nhân chủ yếu dẫn đến các khó khăn trong quá trình quản lý vận hành hệ thống cơ sở dữ liệu về định mức và giá xây dựng.

3. MỘT SỐ KHUYẾN NGHỊ NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG QUẢN LÝ VẬN HÀNH HỆ THỐNG CSDL VỀ ĐỊNH MỨC VÀ GIÁ XÂY DỰNG

Trên cơ sở kết quả đánh giá về mức độ tác động của các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình quản lý vận hành hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng, trong thời gian tới cần phải triển khai một số nội dung sau:

Hoàn thiện cơ chế chính sách về quản lý kinh phí và bố trí đủ kinh phí phục vụ cho công tác xây dựng và quản lý và vận hành hệ thống CSDL về định mức và giá xây dựng kể cả tại Bộ Xây dựng, các bộ quản lý công trình xây dựng chuyên ngành và các địa phương. Nghiên cứu, xây dựng cơ chế thu hút nguồn lực từ xã hội cho công tác xây dựng, nâng cấp công nghệ, phần mềm và vận hành hệ thống CSDL.

Tăng cường công tác tập huấn, phổ biến, hướng dẫn việc khai thác, sử dụng hệ thống CSDL để các tổ chức, cá nhân hiểu rõ về mục đích, ý nghĩa cũng như tích cực sử dụng các tiện ích, công cụ để khai thác thông tin, dữ liệu từ hệ thống phục vụ công tác chuyên môn về quản lý chi phí, tránh lãng phí nguồn dữ liệu tập trung.

Sửa đổi, bổ sung các quy định về hệ thống cơ sở dữ liệu về định mức và giá xây dựng một cách rõ ràng, cụ thể hơn về nguyên tắc xây dựng, quản lý hệ thống; trách nhiệm của Bộ Xây dựng, trách nhiệm của các Bộ quản lý công trình xây dựng chuyên ngành, UBND cấp tỉnh và các chủ thể có liên quan trong xây dựng, quản lý vận hành, cập nhật và kiểm soát thông tin, kèm theo chế tài cụ thể.

Có chính sách khuyến khích các tổ chức, cá nhân hoạt động trong lĩnh vực xây dựng tham gia, cung cấp thông tin vào hệ thống CSDL để có nguồn thông tin dữ liệu thị trường phong phú, góp phần làm minh bạch thông tin và giúp các cơ quan quản lý nhà nước nắm bắt được thông tin thị trường kịp thời, chính xác.

Bổ sung, tăng cường đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tại đơn vị quản lý vận hành cũng như tại các Sở Xây dựng địa phương và các bộ chuyên ngành để tham gia quản lý vận hành, cập nhật thông tin và khai thác sử dụng dữ liệu từ hệ thống từ đó

góp phần nâng cao chất lượng công tác quản lý chi phí đầu tư xây dựng.

KẾT LUẬN

Việc xác định được các yếu tố tác động và mức độ tác động của các yếu tố này đến quá trình quản lý vận hành hệ thống định mức và giá xây dựng sẽ giúp cho các chủ thể có liên quan đến quản lý chi phí đầu tư xây dựng công trình có cái nhìn thực tiễn và khoa học nhằm hoàn thiện hệ thống CSDL có tính chất rất phức tạp này, nhằm thuận tiện cho việc quản lý hệ thống thông tin CSDL về chi phí đầu tư xây dựng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Quyết định số 2038/QĐ-TTg ngày 18/12/2017 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án hoàn thiện hệ thống định mức và giá xây dựng.
- Nghị định số 10/2021/NĐ-CP ngày 09/02/2021 của Chính phủ về quản lý chi phí đầu tư xây dựng.
- Quyết định số 1004/QĐ-BXD ngày 31/7/2020 của Bộ trưởng Bộ Xây dựng về việc phê duyệt "Kế hoạch chuyển đổi số ngành Xây dựng giai đoạn 2020 - 2025, định hướng đến năm 2030".
- Quyết định số 737/QĐ-BXD ngày 05/9/2022 của Bộ trưởng Bộ Xây dựng về việc ban hành Quy chế quản lý, vận hành, cung cấp thông tin, khai thác, sử dụng hệ thống cơ sở dữ liệu về định mức xây dựng, giá xây dựng công trình và chỉ số giá xây dựng.
- Các văn bản: số 1209/BXD-KTXD ngày 30/3/2023; số 1697/BXD-KTXD ngày 04/5/2023; số 2235/BXD-KTXD ngày 01/6/2023 của Bộ Xây dựng về việc cập nhật thông tin dữ liệu vào hệ thống cơ sở dữ liệu về định mức và giá xây dựng.
- Báo cáo hoàn thành dự án tăng cường năng lực trong phát triển các công cụ quản lý nhà nước đối với dự án đầu tư xây dựng của Cơ quan hợp tác quốc tế Nhật Bản JICA.
- Báo cáo số 49/KTXD-TTTV ngày 30/01/2024 của Cục Kinh tế xây dựng, Bộ Xây dựng.